

Postanowienie z dnia 22 października 1999 r.

I PKN 216/99

Mianowany urzędnik państwowy może wystąpić do sądu pracy z powództwem o uchylenie kary wymierzonej prawomocnie przez komisję dyscyplinarną (art. 8 i art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Przewodniczący: SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 października 1999 r. sprawy z powództwa Kazimierza M. przeciwko Urzędowi Dozoru Technicznego w W. o zapłatę i inne roszczenia, na skutek kasacji powoda od postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 9 lutego 1999 r. [...]

p o s t a n o w i ł :

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie i poprzedzające je postanowienie Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 grudnia 1998 r. [...].

U z a s a d n i e n i e

Powód Kazimierz M. w sprawie przeciwko Urzędowi Dozoru Technicznego w W. o zapłatę i inne świadczenia, wniósł kasację od postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 9 lutego 1999 r. [...]. Zaskarżonym postanowieniem oddalono zażalenie powoda na postanowienie Sądu pierwszej instancji, odrzucające pozew w części dotyczącej żądania uchylenia nałożonej na powoda kary nagany. Powód był mianowanym urzędnikiem państwowym. Został ukarany dyscyplinarnie przez Komisję Dyscyplinarną przy Ministrze Gospodarki (organ drugiej instancji) karą nagany z pozbawieniem możliwości awansowania przez okres do 2 lat do wyższej grupy wynagradzania lub na wyższe stanowis-

ko. Przyczyną odrzucenia pozwu była niedopuszczalność drogi sądowej (art. 199 § 1 pkt 1 KPC), jako że orzeczenie komisji dyscyplinarnej drugiej instancji jest prawomocne (§ 51 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1982 r. w sprawie zasad, składu i trybu powoływania komisji dyscyplinarnych, trybu powoływania rzeczników dyscyplinarnych oraz zasad i trybu postępowania przed komisjami dyscyplinarnymi w urzędach państwowych, Dz.U. Nr 39, poz. 260). W kasacji oraz załączniku do niej zarzucono błędną wykładnię art. 39 w związku z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214 ze zm.), przepisu § 51 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1982 r. oraz art. 32 i art. 45 Konstytucji. Zdaniem wnoszącego kasację powołane przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych nie zakazują rozpoznawania przez sądy pracy spraw, w których uprzednio orzekały komisje dyscyplinarne. Wyłączenie drogi sądowej w tym zakresie narusza konstytucyjne zasady równości wobec prawa (art. 32) oraz prawa obywateli do swobodnego dostępu do niezawisłego sądu (art. 45).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona z uwagi na naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji. Według tego przepisu każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego (z wyjątkami określonymi w ust. 2 tego artykułu) rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Ponieważ Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, a jej przepisy stosuje się bezpośrednio, chyba że stanowi ona inaczej (art. 8 Konstytucji), to przepisy wyłączające drogę sądową w sprawie, która była przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, nie mogą być stosowane. Wejście w życie Konstytucji z 1997 r. spowodowało więc zmianę w orzecznictwie Sądu Najwyższego w tym przedmiocie. Uprzednio Sąd ten przyjmował niedopuszczalność drogi sądowej w przypadku odwołania się pracownika od prawomocnych orzeczeń komisji dyscyplinarnych (patrz wyrok z dnia 8 maja 1997 r., I PKN 125/97, OSNAPiUS 1998 r. nr 5, poz. 152, odnoszący się do mianowanych pracowników samorządowych). Pod rządem Konstytucji z 1997 r. Sąd Najwyższy, na podstawie jej art. 8 i 45 przyjął, iż po zakończeniu postępowania dyscyplinarnego pracownik ma prawo do rozstrzygnięcia jego sprawy przez sąd pracy, który dokonuje pełnej formalnej i merytorycznej kontroli rozstrzygnięcia komisji dyscyplinarnej (wyrok z dnia

7 kwietnia 1999 r., I PKN 648/98, jeszcze nie opublikowany, odnoszący się do nauczycieli akademickich). Tym samym Sąd Najwyższy podzielił rozważania Trybunału Konstytucyjnego zawarte w wyroku z dnia 16 marca 1999 r., SK 19/98 (OTK 1999 r. Nr 3, poz. 36). W orzeczeniu tym uznano za sprzeczny z art. 77 ust. 2 Konstytucji przepis art. 54 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 listopada 1996 r. w sprawie regulaminu dyscyplinarnego funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz.U. Nr 135, poz. 635) przez to, że uniemożliwia dochodzenie naruszonych praw na drodze postępowania sądowego. Przepis art. 77 ust. 2 Konstytucji stanowi, iż ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. Nie mógł on być przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie, albowiem nie został powołany jako podstawa kasacyjna, a Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji (art. 393¹¹ KPC). Konkludując należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie powód może żądać rozpoznania przez sąd pracy jego powództwa o uchylenie kary nagany.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

=====